

Boz Eşşəyin Məktubuna Cavab

Elçin Hüseynbəyli

© Rəqs edən oğlan. 2001

Çox fikirləşdim, çox götür-qoy elədim, eşşəyimizin anqırmaq haqqında təvəqqesinə əməl eliyə bilmədim. Nə qədər anqırmaq istəsəm də səsım çox əcaib, yəni adamsayağı çıxdı. Deyirəm elə hər kəs öz dilində anqırsa yaxşıdı. Eşşəyimizə də yazdım ki, heç narahat-zad olub eləməsin, biz qaçqınların da səsi heç yana çıxmır, ha qışqırırsaq, dünya camahatı səsimizi eşitmir. Dünya Karxulu kandi-zad deyil ki, Mahmudludan qışqıran kimi səsin orda eşidilə.

Xülasə, mən eşşəyimizə mütləq cavab yazmalıydım, çünki onun məktubun cavabsız qoymaq çox tərbiyəsiz bir işdi, həm də elə sözlər var ki, onu adamlar yox, eşşəklər daha yaxşı başa düşür. Bəzi para mətləblər də var ki, eşşəyimiz mütləq onları bilməlidir ki, fikirləri düzgün istiqamətdə inkişaf eləsin. İndi görək mən eşşəyimizə nə yazdım:

... Hörmətli Eşşək ağa, məktubunu aldım və halım xeyli pərişan oldu. Sənin başına gələnələr ürəyimi və qəlbimi kövrəltdi. Təzmiş qoyunlar kimi kəndin ortasında başıalovlu dörddəmə çapmağın, dilqəfəsə qoymadan anqırmağın, uşaq vaxtı həyətin ortasındaca anamı itirməyimi və ona görə də yuxudan durub hövlanak ağlamağımı, məmə istəməyimi yadıma saldı və özümü sənin yerində hiss elədim...

Tək tutun halına acıdım. Yadıma kəndimiz, kəndin mərkəzi sayılan aralıği, körpü, Bilalın söyüdü düşdü. Kənddəki və şəhərdəki qonşumuz qaçqın Məmmədə yardım əvəzi Almaniyadan göndərilmiş və üstündə "LEÜBOR" yazılmış urbaşkanı görəndə kövrəkliyim daha da artdı. İnsafən urbaşka çox qəşəng idi. Üstündə bütün rənglərdən vardı. Yazıq urbaşkanı geyib, güzgünün qabağında var-gəl eliyirdi və kəndimizin körpüsü olmadığına, yəni özün göstərə bilmədiyinə görə möhkəm dilxor olmuşdu. Yaxşı bilirsən ki, bizim uşaqlar təzə paltarı birinci olaraq ya körpünün üstündə, ya da eşşəyin belində nümayiş elətdirirdilər. Çünki boş vaxtları olmurdu...

Gündəlik və xırda məişətimiz barədə mən sənə sonra ətraflı yazacam. İndi isə Bakıya götürülməyimizi lap başdan nəql eliyim. Deməli, bir səhər qardaşım məni durquzub dedi ki, bəs bizim igid əsgərlərimiz topu-tüfəngi, silahı və mövqeni atıb, dabanlarına tüpürüb qaçırlar. Çünki yar-yasaq əsgərlərimiz üçün artıq bir yük idi və qaçırdılarsa, lap düz eliyib onları hara gəldi atırdılar ki, qaçmaq asan olsun. Deməli, bizim də qaçmağımız gərəkdi.

Əl-qərəz, maşınla yola düzəlib, türkün sözü düşdük əsgərlərin dalına və getdik işiqgələn tərəfə. Anadan olmağının şərəfinə babasının səni hədiyyə elədiyi qağamın balaca oğlu ağılyıb, özün öldürdü. Səni orda qoymağımıza görə anasının üzün də cırmaqladı. Qardaşım isə and-aman eliyib dedi ki, ara sakitləşən kimi gəlib səni gətirəcək. Həm də dedi ki, narahat olmuyaq, çünki səni açıb buraxıb. Burasını bir demişdim, bir də deyim ki, kəndçilərimizin sizin tayfanı çox istəmələri indi-indi aydın olur. Çünki məclislərdə itin-eşşəyin açıb buraxmayanlar dəsmal götürüb ağlayırlar.

Bir fəxr eliyən elə mənim qağamdı ki, vaxtında səni açıb buraxıb...

Deməli, qardaşım balası bir xeyli ağılyıb-sızlyıyannan sonra yıxılıb anasının qucağında yatdı və biz də şad-xürrəm yola düzəlib, tezliklə kəndə qayıtmaq umuduyla yolumuza davam elədik.

Hörmətli Eşşək ağa, ən təhlükəli iş yolun yarısında baş verdi. Bacımgil bizdən qabaqda gedirdi. Qəfildən yeznəmiz maşını saxladı. Və maşındakılar özlərini yerə atıb, hərəsi bir tərəfə üz tutdu, axırda da üzüqoylu düşdülər asfaltın üstünə. Biz də dayandıq və qorxumdan dizlərim əsməyə başladı. Yeznəmiz bizə də qışqırdı ki, bəs yerə yataq. Biz də onun bu əmrinə tabe olduq. Bir müddət üzüqoylu qaldıqdan sonra elə yerə yatılı-yatılı qardaşım yeznəmizdən bu təhlükəsizlik tədbirinin səbəbini xəbər aldı. 4 sinif qurtarmış bacım dedi ki, bəs, maşında bomba partladı.

Bomba partlamışdısa, ondan qorxmaq lazım deyildi. Ona görə də qardaşım ayağa durub, maşının baqajın açıb baxdı. Sən demə partlayan pamidor balonuymuş. Bacımın heyfi gəlib onu kənddə qoymağa və atıb maşının baqajına. Bacım hardan biliymiş ki, balon turşuyub, yoxsa heç özünə yük eləməzdi...

Hörmətli, eşşək ağa, babamın kəndxuda Məmmədalını gözünən vurduğu, qorxusunnan bir oğrunun da həyatimizə üzükmediyi aynalı tufəngini ot tayasının altında gizlətdik. Yaxşı da elədik. Onsuz da çoxdandı onu yağlamırdıq, paslanmışdı, həm də yolda dayanan paqonlular görsüydülər əlimizdən alardılar. Ümumən indi oturub qaça-qaça qəhrəmanlığımızdan danışırıq və xeyli kövrəlirik.

Onu da tez xəbər verim ki, biz indi uşaq bağçasına sığınmışıq. Uşaqlar yaman çoxalıb. Deyilənə görə səbəb otağın darısqallığıdır. Hamı cərgə ilə yerdə, ərləri də müsəlman qaydasına uyğun olaraq mütləq arvadlarının yanında yatır. Ər hardasa arvad da orda prinsipinə tam riayət eliyirlər.

Ona görə də ər-arvaddan hansı biri çevriləndə o biri yarısına rast gəlir, belə də uşaqların qabağın almaq olmur...

Sənə təzə yerimizdən-yurdumuzdan yazım. Bakı yekə bir kənddi. İntəhası kəndimizdən bir fərqi var ki, şəhər yekə olduğuna görə adamlarla eşşəklərin yeri tez-tez dəyişik düşür. O günü "Molla Nəsrəddin" jurnalında bir karikatura gördüm və onu sənə təsvir eləsəm hər şey aydın olar. Deməli, həmin şəkildə eşşəklər adamları miniblər. Altında da yazılıb: "Hər gün gördüklərimiz." Sən Molla Nəsrəddin haqqında eşitməmiş olmazsan. Çünki sənin dədə-baban Mollanın ən sədiq dostları olublar...

Mən sənə tez-tez məktub yazıb darıxmağa qoymuyacam. Ancaq mənim də sənənən bir təvəqqem var. Hörmətli eşşək ağa, innən belə anqırma. Onsuz da səsini heç kim eşitməyəcək. Adamların qulağı ya kar olub, ya da qulağına pambıq tıxıyıb. Darıxanda eləcə məktub yaz...

Fevral, 1999

Veb direktor: Betti Bleyer

Mətni yığdı: Səkinə İsgəndərova

Veb üçün hazırladı: Ülviyyə Məmmədova

AZERİ.org qoyuldu: aprel, 2004